

Obr. 85. Šanov. Fragment zřejmě raně středověkého žernovu. Foto a kresba Z. Omelka.

Fig. 85. Šanov. Fragment of a possibly early medieval millstone. Photo and drawing by Z. Omelka.

Literatura

- AMČRa:** Záznam M-202300130-N01664 [cit. 2024-10-23]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/pas/detail/M-202300130-N01664>.
- AMČRb:** Záznam M-202105907-N00890 [cit. 2024-10-23]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/pas/detail/M-202105907-N00890>.
- Beranová, M. 1975:** *Zemědělská výroba v 11./14. století na území Československa*. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně III(1). Praha: Academia.
- Beranová, M. 1980:** *Zemědělství starých Slovanů*. Praha: Academia.
- Černohorský, K. 1957:** Žernovy v hospodářsko-společenském vývoji časného středověku. *Památky archeologické* XLVIII(2), 495–548.

Halama, J., Zeman, T. 2009: Nálezy žernovů z kontextů doby římské v Čechách a na Moravě. In: M. Karwowski, E. Droberjar (eds.): *Archeologia Barbarzyńców 2008. Powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim. Materiały z IV Protohistorycznej Konferencji Sanok, 13-17 października 2008*. Collectio Archaeologica Ressoiviensis XIII. Rzeszów: Mitel, 479–530.

Hlavica, M., Přichystal, A., Gadas, P. 2023: Svorové ruly z Čučic. Zdroj raně středověkých žernovů na Moravě. *Archeologia technica* 34, 56–65.

Unger, J. a kol. 1980: *Pohořelice-Klásterka. Pravěké sídliště, slovanská osada a zaniklá středověká ves*. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně VIII(2). Brno: Academia.

Summary

A fragment of a possibly early medieval millstone was found during a metal detector survey in the area of the deserted medieval village of Vrahovice (Šanov cadastral area, Znojmo District). The raw material is arkose sandstone and the total diameter of the original artefact is 50 cm (Fig. 85). However, the multi-period nature of the archaeological site does not exclude the possibility of dating it to the Roman era.

Zdeněk Omelka

Tišnov (okr. Brno-venkov)

Ul. Brněnská, parc. č. 2808.

Vrcholný středověk – novověk. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.3475728N, 16.4239597E

V zimních měsících roku 2023 proběhl v Tišnově na ulici Brněnská záchranný archeologický výzkum, jehož předmětem se stala parcela č. 2808, na které byl postaven nový polyfunkční dům. Výzkum proběhl ve dvou etapách. V první došlo k mechanizované skrývce nadložních uloženin v zadní části parcely, kde bylo možné realizovat plošný výzkum (obr. 86). Počet identifikovaných terénních situací byl relativně nízký. Zachyceny byly pouze dvě větší raně novověké jámy s nepravidelně mísovitým dnem a série třinácti křivých jam, které byly na základě sporadických nálezů vrcholně středověké keramiky patrně součástí hospodářského

Obr. 86. Tišnov. Pohled na zadní část zkoumané plochy. Foto J. Bartík.

Fig. 86. Tišnov. View of the rear part of the excavated area. Photo by J. Bartík.

zázemí soudobé zástavby, jež stála podle určitých indicií v čele parcely. Z jedné z novověkých jam pochází bohatý soubor převážně neglazované keramiky datovatelné do závěru 16. století až 1. třetiny 17. století. Druhá etapa v přední části parcely proběhla již jen formou dohledu a dokumentace profilů v souvislosti s výkopy základových pasů a liniových výkopů pro inženýrské sítě. Z torzovitých stratigrafických situací vyplývá, že nejstarší část zdokumentovaného souvrství náleží do 13. století, což je v souladu s výsledky předchozí zjišťovací sondáže (cf. Staněk 2023). V přední části parcely byl při úpravě terénu poškozen kruhový půdorys funkční studny s obložení z volně loženého kamene. Zásyp studny na její bázi nebyl zkoumán, podle sdělení investora však zůstane zachována a bude součástí nové zástavby parcely.

Literatura

Staněk, P. 2023: Tišnov (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 64(2), 153.

Summary

During the winter months of 2023, a rescue archaeological excavation was conducted in Brněnská Street in Tišnov (Brno-Country District) in connection with the construction of a new multifunctional building on Plot No. 2808 (Fig. 86). The excavation was carried out in two phases. In the first phase, the removal of the overburden in the rear part of the site revealed two early modern features and a cluster of 13 post holes likely dating to the late medieval period. The second phase, in the front part of the plot, involved only a watching brief and documenting profiles related to the excavation of foundation trenches and linear trenches for utility infrastructure. The fragmented stratified contexts indicate that the oldest layers date back to the 13th century.

Jaroslav Bartík, Róbert Antal

Uherský Ostroh (k. ú. Kvačice, okr. Uherské Hradiště) Ul. Jezerní.

Kultura s keramikou pražského typu (RS1), středohradištní období (RS3). Sídliště, pohřební areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -542103.93, -1189179.60

Stavba inženýrských sítí a komunikace v roce 2023 narušila v Uherském Ostrohu, v místní části Kvačice, celkem 48 sídlištních objektů a dva kostrové hroby. Během výzkumu se v několika objektech projevilo i nepřilíh výrazné osídlení z doby popelnicových polí (AMČR; Lečbych 2024). Za nejvýznamnější rozpoznatelný chronologický horizont lze považovat rané středověké nálezy, které se koncentrovaly ve východní polovině zkoumané plochy. Zde byla kompletně zdokumentována obdélná zemnice s nálezy keramiky pražského typu. V severovýchodním rohu zemnice se nacházela kamenná destrukce otopného zařízení. Opočal byly odkryty sídlištní objekty náležející středohradištnímu období. Byl z nich vyzvednut početný soubor keramiky, ale i některé předměty každodenní potřeby jako železný nůž či kostěný proplétáček. Ve výkopu kanalizace několik desítek metrů od zkoumané středohradištní osady byly narušeny dva hroby ze stejného období. Dle zatím pouze předběžného antropologického zhodnocení se jednalo o hrob mladší ženy a muže. Zatímco mužský hrob byl bez doprovodného inventáře, žena byla na svou poslední cestu vybavena stříbrnou a bronzovou náušnicí, náhrdelníkem se skleněnými korálky a luncovým závěskem a bronzovým prstenem. Pravděpodobně jde pouze o fragment většího pohřebiště náležícího této nově objevené velkomoravské osadě.

Během záchraného výzkumu pak byly průběžně objevovány a zkoumány i novověké obilní jámy, jejichž hloubka dosahovala často i více než 3 m.

Literatura

AMČR: Záznam M-202303775 [cit. 2024-15-02]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné také z: <https://amcr.aiscr.cz/projekt/detail/M-202303775>.

Lečbych, M. 2024: Uherský Ostroh (k. ú. Kvačice, okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 65(1), 216–217.

Summary

In 2023, an archaeological excavation in Jezerní Street in Uherský Ostroh (Kvačice cadastral area, Uherské Hradiště District) uncovered two graves, one pit house and several settlement features from the early medieval period.

Marek Lečbych

Uhřice (k. ú. Uhřice u Kroměříže, okr. Kroměříž) Severní část obce (u hřbitova), parc. č. 1114.

Středohradištní období (RS3). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. A30718–A30768.

Lokalizace: WGS-84: 49.2854744N, 17.2016392E

V průběhu záchraného archeologického výzkumu vyvolané stavbou účelové komunikace pro místní hřbitov v obci Uhřice (k. ú. Uhřice u Kroměříže) byla prozkoumána jedna zásobní jáma z raného středověku (RS3). Objekt je datován poměrně bohatou kolekcí keramického materiálu včetně jedné, téměř kompletně dochované a rekonstruovatelné nádoby. Zásobní jáma neměla charakteristický hruškovitý tvar se zašpičatělým dnem, ale dno bylo ploché až lehce mísovitě. To bylo způsobeno podmínkami podloží, kdy při hloubení původního objektu kopáči narazili na čoučku zpevněných sedimentů (pískovce), které pak ovlivnily výslednou tektoniku jámy. Za zmínku stojí také vysoký podíl železářské strusky v zásypu objektu. Tato struska nepochází z redukce železa z rudy, ale z následného kovářského zpracování železa.

Literatura

Neuveдено.

Summary

One early medieval storage pit (RS3) was excavated during the construction of a road leading to a cemetery in Uhřice (Uhřice u Kroměříže cadastral area, Kroměříž District).

Miroslav Popelka

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Centrum; Ul. Křížkovského č. p. 60/8, parc. č. 1.

Pozdní středověk, novověk. Kostel. Skupina/sít sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4725336N, 17.9708364E

V roce 2023 pokračoval výzkum farního kostela ve Valašském Meziříčí (Španihel 2022, 184; 2023, 156. Sonda byla situována do pravé části lodě a pod blokem lavic pod panskou oratoří. Hlavním objevem bylo nalezení další stavební fáze chrámu, na kterou